

De boom in het bos zien

Precisiewerk gemeengoed bij beheer van het bomenbestand

De periode van medio juli tot medio maart is de geschiktste periode om het Nederlands bomenbestand de verzorging te bieden die het verdient.

Kappen of uitdunnen hoort daarbij, maar deze duidelijk zichtbare en rigoureuze activiteiten kunnen niet altijd rekenen op instemming van de argeloze burger. Een tactvolle en low profile benadering is daarom belangrijk; een aanpak die Van den Nagel Bosexploitatie wel toevertrouwd is.

Auteur: Guy Oldenkotte

Het exploiteren van bossen heeft tegenwoordig veel weg van een strategisch schaakspel dat zich afspeelt op meerdere schaakborden tegelijkertijd. Boomverzorgers worden geacht de expertise, knowhow en middelen te hebben om de nodige werkzaamheden te verrichten, op een manier die zo weinig mogelijk belastend is voor de omgeving. Bovendien worden ze geacht elke stap te kunnen motiveren, niet alleen tegenover de opdrachtgever, maar, erger nog, ook tegenover de mondige burger. Stevig gebouwde houthakkers met vlijmscherpe bijlen en zagen die bij het kabaal van

opzwepende muziek uit speakers her en der de nodige bomen vellen, dat is er tegenwoordig niet meer bij.

Dat blijkt eens te meer wanneer Boomzorg ingaat op de uitnodiging van bosexploitant Van den Nagel om hen eens op locatie te komen opzoeken. De afgesproken plek is een buitengebied tussen Waalwijk en Elshout. In verband met de essentaksterfte is Van den Nagel gevraagd hier een perceel essen te vellen. Aangekomen bij het bosperceel blijken het echter bovenal de vogels, het geruis

van de bomen en een verdwaalde gans te zijn die de boventoon voeren. Geen kabaal, geen bomen die met donderend geraas om gaan en al helemaal geen geluid van brullende zagen of motoren – een in de verte voorbijtuffende Harley Davidson daargelaten. Het bosperceel is stil en rustgevend en zou een ideale plek zijn om wat tijd door te brengen, als de redactie van Boomzorg niet om het artikel verlegen zou hebben gezeten. Het witte stipje van de bedrijfswagen van Van den Nagel dat diep in het bos oplicht werkt als de spreekwoordelijke magneet.

De machinist Bram

Organisatie in de chaos

Eenmaal aangekomen bij die bedrijfsauto is het ook daar akelig stil, maar het perceel gerooide essen spreekt boekdelen. De georganiseerdheid van het perceel staat in schril contrast met de rest van de boomrijke omgeving. 'Onze Komatsu 931.1 E3 grijpt de boom vast, zaagt die zo dicht mogelijk bij de grond af, tilt de boom op, kantelt hem en zaagt hem in lengtes van 2 of 3 meter, om die daarna op één van de vier stapels gezaagd hout te leggen. Een meetwiel in de grijper weet die afmetingen exact te bepalen', geeft uitrijder Bram van den Nagel als verklaring voor de georganiseerde werkplek. 'Dat alles gebeurt terwijl de geveldde boom in de grijper hangt. Een andere sensor bepaalt op welke stapel het gezaagde hout wordt geplaatst. De top van deze essen wordt straks vermalen tot biomassa, maar de stam wordt in stukken gezaagd en op diameter geselecteerd. De sensor geeft aan op welke van de vier stapels hout met verschillende diameter het gezaagde stuk wordt geplaatst.'

De bosexploitant uit Elspeet heeft vier van dergelijke machines om bossen te onderhouden. 'Met het aggregaat dat er nu aan hangt, kunnen we bomen tot 50 centimeter diameter snel en eenvoudig verwerken. Bij dikkere bomen hangen we er een ander aggregaat met andere zaag aan.' Op die manier kapt Van den Nagel jaarlijks zo'n 150.000 m3 bos. 'Zo hebben we gisteren op dit perceel met essen zo'n 800 bomen weten te vellen.' De keurige stapels hout die op gezette afstanden op het terrein liggen, zijn het bewijs. 'Later dit jaar zullen we het terrein opnieuw beplanten, ditmaal met jonge populieren.'

Rooien of reguleren

Van den Nagel werkt in ons land vooral in opdracht van gemeenten, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. 'Maar we zitten ook veel in het buitenland.' Veel van de activiteiten draaien om het verwijderen of uitdunnen van het bomenbestand. Van den Nagel biedt het gekapte hout op maat gezaagd aan, terwijl het de top of kruin verwerkt tot biomassa. 'De grootste uitdaging voor ons zit hem in het onderhouden van de bossen door het uitdunnen van het aanwezige bomenbestand. In dat geval brengen we eerst alles in kaart voordat we aan de gang gaan. Belangrijk is natuurlijk het materiaal dat we moeten inzetten. Moet dat op luchtbanden worden geplaatst, of juist op rupsbanden, vanwege de slappe grond? Daarnaast willen we alles weten over de flora en fauna die aanwezig is. Mocht blijken dat er zeldzame planten of bomen zijn, of dieren die met rust moeten worden gelaten, dan leggen we dat allemaal vast. Vooral de gps-coördinaten zijn daarbij van belang, omdat we daarmee om die locatie heen kunnen werken.'

Met gps-technologie kun je tegenwoordig een locatie tot op enkele centimeters nauwkeurig bepalen. Dat leggen we allemaal in ons computersysteem vast, waarna de machine automatisch die bijbehorende beperkingszone respecteert.' Opdrachtgevers die dergelijke informatie al hebben vastgelegd, zijn voor Van den Nagel dan ook een zegen. 'Dergelijke shapefiles kunnen wij rechtstreeks in ons systeem laden. Dan werken we op basis van de nauwkeurigheid van de klant.'

Het exploiteren van bossen heeft tegenwoordig **veel** weg van een **strategisch schaakspel**

Moderne techniek

Van den Nagel beschikt over een groot materiaalpark om de werkzaamheden uit te voeren. 'We hebben vier van dit soort rooimachines, zeven uitrijders, een skidder, sleeptrekkers, kranen, rupskranen, verrijkers voor het snoeiwerk en de nodige vrachtwagens om het materiaal aan- en af te voeren. Daarnaast beschikken wij over zes vrachtwagens om het hout af te voeren en hebben we zelf een versnipperaar', merkt Van den Nagel op. Het bedrijf heeft zo'n 30 medewerkers in dienst. 'Het merendeel daarvan is in vaste dienst.' Zowel de vrachtwagens als de rooimachines zijn van alle gemakken en moderne snufjes voorzien. 'Een goede airconditioning en radio vereenvoudigen en veraangenamen de werkzaamheden voor de machinist. Die zit veilig en hoog in de cabine, vanwaar hij een goed zicht heeft op de activiteiten. En dankzij een directe internetverbinding kan men vanuit het kantoor in real time de productiviteit van de machine zien.' Theoretisch gezien kan dit het personeel op kantoor helpen om tijdig de juiste beslissingen te nemen. Zij kunnen bijvoorbeeld zien hoe hoog de productie ligt, wat er allemaal is gedaan of wat er aan hout is geproduceerd. Dat maakt het voor hen vervolgens eenvoudiger om op het juiste moment de juiste vrachtauto te sturen om dat hout af te voeren.'

Het is een benadering die vooral in Scandinavië veelvuldig wordt toegepast. 'Daar luistert de houtproductie zeer nauw en is het belangrijk dat de verschillende stappen kort na elkaar worden uitgevoerd om zo efficiënt mogelijk te werken', aldus Van den Nagel. Hij is trots op zijn wagenpark, maar

De machines van Van den Nagel grijpen bomen vast, zagen ze af, kantelen ze en zagen ze meteen op maat.

Sensoren bepalen exact op welke stapel het gezaagde hout moet worden gelegd.

merkt ook op dat de markt momenteel onrustig is. 'Onlangs is er een grote zagerij gestopt met zijn activiteiten; dat komt de industrie niet echt ten goede', zo merkt hij bezorgd op. 'We merken dat er veel met de prijs wordt gestunt wanneer er een bod wordt gedaan op de aanbestedingen. De kwaliteit van het werk staat dan niet langer centraal. Dat lijkt me geen goede ontwikkeling.'

Duidelijke communicatie

Over de door Van de Nagel geleverde kwaliteit zit hij niet in. Wat hem betreft, zal het daar niet op mislopen bij het beoordelen van hun inschrijvingen op aanbestedingen. 'We krijgen keer op keer complimenten voor de kwaliteit van ons werk', zo merkt hij op. 'Onze machinisten werken al jaren

met de machines en weten precies wat er van hen wordt verwacht. Omdat ze zorgvuldig met het materiaal omgaan, hebben we ook nauwelijks reparaties aan de machines. Die kunnen in feite het hele seizoen door draaien.' Blijft nog het probleem van de mondige burgers. 'Mensen spreken ons er weleens op aan, wanneer wij bomen rooien of kappen. Voor hen is het niet altijd duidelijk waarom. Maar als wij dat kunnen uitleggen en ervoor zorgen dat we netjes te werk gaan, zonder dat we veel overlast veroorzaken, dan wordt dat al snel geaccepteerd', merkt Van de Nagel op, terwijl hij opsomt welke papieren er op de locatie aanwezig zijn. Burgers die zich niet eenvoudig laten overtuigen, kunnen het dan altijd op schrift teruglezen. 'Met deze machines en onze werkmethodes moet

Van den Nagel werkt in ons land vooral in opdracht van gemeenten, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten

het verder dus allemaal goed komen', besluit hij, terwijl hij de Komatsu weer in beweging brengt. Het bleef nog lang stil in dat diepe, maar iets minder donkere bos.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-6884